

CHROŃ DZIECKO

w gospodarstwie rolnym

**Wykaz czynności szczególnie niebezpiecznych,
związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
których nie wolno powierzać dzieciom poniżej 16 lat**

Szanowni Rodzice,

zgodnie ze słowami Jana Pawła II rodzina jest pierwszą wewnętrzną szkołą pracy dla każdego człowieka, a obowiązkiem rodziców jest nie tylko zapewnienie najmłodszemu właściwego rozwoju, ale także dobrego poziomu nauczania w tej „szkole pracy”, jaką jest gospodarstwo rolne. To szczególne wyzwanie, ponieważ miejsce zamieszkania i odpoczynku jest ściśle związane z miejscem pracy zawodowej. Dzieci, od najmłodszych lat, obserwują Waszą pracę, w zabawie naśladują to, co robicie, a później pomagają w codziennych obowiązkach.

Musicie zadbać, by w tym czasie nie stało się nic złego, bowiem to na dorosłych spoczywa odpowiedzialność za ich bezpieczeństwo. Nie angażujcie dzieci do prac niebezpiecznych, szkodliwych oraz przerastających ich siły i możliwości!

Jeśli powierzacie dzieciom jakiegokolwiek, nawet najprostsze czynności, nauczcie je dostrzegania i unikania zagrożeń, a także zapewnijcie nadzór osoby dorosłej.

Każdemu z Państwa zależy, by dzieci dorastały zdrowo i bezpiecznie. Realnym wsparciem w tym dążeniu może być przygotowany przez nas „Wykaz czynności szczególnie niebezpiecznych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, których nie wolno powierzać dzieciom poniżej 16 lat”. Przekazujemy go z przekonaniem, że zawarte w nim zalecenia pozwolą dzieciom na ukończenie z dobrą notą „wewnętrznej szkoły pracy”, o której mówił nasz Wielki Rodak.

Główny Inspektor Pracy

Wiesław Łyszczek

Prezes KRUS

Adam Wojciech Sekściński

I. OBSŁUGA CIĄGNIKÓW ORAZ MASZYN ROLNICZYCH, W TYM SPRZĘGANIE ORAZ AGREGOWANIE

1. Zabronione jest powierzanie dzieciom kierowania ciągnikami rolniczymi i samobieżnymi maszynami rolniczymi oraz wózkami transportowymi i ładowaczami.

Czynność ta wymaga wiedzy i doświadczenia, dlatego jest przeznaczona wyłącznie dla osób dorosłych, posiadających wymagane uprawnienia. Brak dostatecznych umiejętności przy obsłudze ciągników i maszyn oraz ograniczone możliwości psychofizyczne dzieci mogą doprowadzić do wypadku. Ofiarą zdarzenia może być nie tylko kierowca, ale również osoba znajdująca się w pobliżu pojazdu.

2. Niedozwolone jest przebywanie dzieci w strefie pracy maszyn i pojazdów rolniczych.

Najmłodszy nie zawsze zdają sobie sprawę z zagrożeń, dlatego dorośli powinni rozmawiać z nimi o niebezpieczeństwach związanych np. z zabawą w pobliżu pola, na którym pracują maszyny. Ryzyko przygniecenia, potrącenia lub przejechania przez maszynę rolniczą dotyczy szczególnie małych dzieci, które mogą być niezauważone przez operatora. Dzieci nie powinny przebywać w pobliżu maszyn również z uwagi na szkodliwy hałas i zapylenie towarzyszące ich pracy.

3. Nie wolno angażować dzieci do pomocy przy sprzęganiu oraz dopuszczać do ich przebywania pomiędzy ciągnikiem a sprzęganą maszyną.

Nikt, oprócz operatora, nie może uczestniczyć w wykonywaniu prac związanych ze sprzęganiem i rozsprzęganiem maszyn, narzędzi rolniczych oraz przyczep z ciągnikami. Pomoc innej osoby, zwłaszcza dziecka, jest zabroniona z uwagi na duże ryzyko przygniecenia do maszyny lub przyczepy, a w konsekwencji – wystąpienia obrażeń tułowia, kończyn i głowy. Powszechne są także upadki zaczepu na stopę lub zmiążdżenia dłoni u osób pomagających przy sprzęganiu. Prace te nie są przeznaczone dla dzieci również dlatego, że wiążą się z dużym wysiłkiem fizycznym, mogącym prowadzić do urazów kręgosłupa.

4. Niebezpieczne dla dzieci są prace związane z obsługą maszyn stacjonarnych znajdujących się w gospodarstwie, zwłaszcza takich jak: siewczarnie, śrutowniki, gniotowniki, mieszalniki, rozdrabniacze, dmuchawy, przenośniki ślimakowe i taśmowe.

Maszyny te wyposażone są w ostre, ruchome elementy – noże, topory, walce i bębny, które mogą spowodować poważne urazy dłoni. Istnieje również ryzyko pochwylenia przez wały napędowe i przekładnie pasowe.

II. PRACE ZWIĄZANE Z POZYSKIWIANIEM I OBRÓBKĄ DREWNA

1. Dzieciom nie wolno uczestniczyć w przerzynaniu drewna pilarką tarczową, (tzw. krajegą lub cyrkularką) – jedną z najniebezpieczniejszych maszyn w gospodarstwie.

Szczególnie, jeśli jest to „samoróbka” nieposiadająca wymaganych osłon i zabezpieczeń, takich jak: osłona tarczy piły nad i pod stołem, klin rozszczepiający oraz prowadnica. Podczas cięcia drewna może dojść do zakleszczenia i odrzutu materiału, a także do odprysku drzazg. Kontakt ciała z tarczą pracującej piły kończy się poważnym urazem. Dzieci nie powinny obsługiwać pilarek, ani wykonywać czynności pomocniczych, takich jak: podawanie i odbieranie materiału czy usuwanie trocin.

2. Dzieci należy wykluczyć z udziału w czynnościach pomocniczych, związanych ze ścinką i rąbaniem drewna.

Narzędziem często wykorzystywanym przy ścinie drzew oraz rąbaniu drewna, a jednocześnie bardzo niebezpiecznym, jest siekiera. Mogą jej używać wyłącznie dorośli, wymaga to wprawy i zachowania szczególnej ostrożności, czego w przypadku dzieci może zabraknąć. Nieumiejętne czy nieuważne użytkowanie może prowadzić do skaleczeń lub amputacji palców dłoni, a w przypadku niewłaściwego stanu narzędzi – do o wiele bardziej niebezpiecznych wypadków, związanych np. z wypadnięciem z toporzyska i wbiciem się w ciało źle osadzonej siekiery.

III. OBSŁUGA ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

1. Obsługa zwierząt o dużej masie ciała, jak: bydło, trzoda chlewna, szczególnie samców rozplodowych, a także samic karmiących, powinna być dokonywana przez doświadczonych i zdrowe dorosłe osoby, najlepiej przez silnych mężczyzn.

Dzieci z uwagi na swoje ograniczone możliwości psychofizyczne nie mogą bezpiecznie obsługiwać dużych zwierząt. Mogą one być niebezpieczne i spowodować poważny uraz przez: kopnięcie, przygniecenie, uderzenie czy ugryzienie. Tym bardziej, że dzieci nie potrafią przewidywać ich reakcji na bodźce zewnętrzne. Ponadto kontakt ze zwierzętami gospodarskimi, które mogą być nosicielami zarazków, stwarza ryzyko zarażenia się chorobami odzwierzęcymi, które stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzi.

2. Do czynności niebezpiecznych dla najmłodszych należą: załadunek i rozładunek zwierząt, a także prace przy uboju i rozbiorze zwierząt.

Wiąże się z nimi zagrożenie obrażeniami ze strony broniących się zwierząt, a ubój może dodatkowo spowodować uraz psychiczny u dziecka.

IV. PRACE Z WYKORZYSTANIEM SUBSTANCJI CHEMICZNYCH, NAWOZÓW MINERALNYCH I ROZPUSZCZALNIKÓW

1. Należy chronić dzieci przed dostępem do substancji chemicznych stosowanych w gospodarstwie, w tym przede wszystkim do substancji żrących, paliw, chemicznych środków ochrony roślin, nawozów (szczególnie wapna palonego).

Nawozy i środki ochrony roślin zwykle są szkodliwe lub trujące. Niebezpieczne dla organizmu, nawet dorosłego, są środki chemiczne zwłaszcza I i II klasy toksyczności, dlatego ich stosowanie wymaga wcześniejszego specjalistycznego przeszkolenia i używania ochron osobistych. Tlenkowe wapno nawozowe to substancja o silnych właściwościach pyłących, żrących i parzących. Podczas prac związanych z jego załadunkiem, wyładunkiem i wysiewem może dojść do poważnych poparzeń błon śluzowych, oczu i skóry.

2. Nie wolno powierzać dzieciom prac z użyciem rozpuszczalników organicznych, ani narażać ich na kontakt z tymi substancjami.

Rozpuszczalniki (benzyny, rozpuszczalniki nitro, chlorokauczukowe i inne) będące składnikami farb, lakierów czy klejów są szkodliwe dla zdrowia. Niektóre z nich są rakotwórcze lub mają właściwości narkotyczne. Oddziałują na układ nerwowy i mogą powodować trwałe szkody w organizmie. Ponadto ich pary tworzą z powietrzem mieszaniny wybuchowe. Niedozwolony jest również udział dzieci w pracach związanych z topieniem i podgrzewaniem lepiku i smoły z uwagi na zagrożenie wybuchem, pożarem i poparzeniem. Opary lepiku i smoły także zawierają rozpuszczalniki organiczne i również są niebezpieczne.

V. PRACE GROŻĄCE CIĘŻKIMI POPARZENIAMI I POŻAREM

Dzieci nie wolno angażować do rozpalania ognia w paleniskach.

Wykonywanie tych czynności wiąże się z niebezpieczeństwem wybuchu i pożaru, a tym samym z dużym ryzykiem poparzeń tułowia, twarzy i rąk. Ryzyko dotyczy obsługi pieców centralnego ogrzewania, parników, kotłów do gotowania i suszarni.

VI. PRACE W ZAMKNIĘTYCH ZBIORNIKACH

Prace w silosach i zamkniętych zbiornikach, a także opróżnianie zbiorników oraz szamb, wywóz gnojówki i gnojowicy, to czynności szczególnie niebezpieczne – nigdy nie powinny uczestniczyć w nich dzieci.

Poza niebezpieczeństwem urazów mechanicznych, wiąże się z nimi ryzyko śmiertelnego zatrucia. W zamkniętych zbiornikach może brakować tlenu, mogą również kumulować się w nich gazy takie jak: siarkowodor, metan, dwutlenek węgla. W dużych stężeniach są szkodliwe dla zdrowia lub zabójcze. W żadnym wypadku dzieci nie mogą mieć z nimi kontaktu.

VII. PRACE NA WYSOKOŚCI

Wszelkie prace na wysokości, np. na: pomostach, drabinach, drzewach, dachach powinny być wzbronione dzieciom z uwagi na zagrożenie upadkiem.

Dzieci bywają mniej uważne, zwłaszcza gdy są pochłonięte powierzonym zadaniem. Nie są w stanie ocenić zagrożenia i przewidzieć skutków nieostrożności, które w przypadku upadku z wysokości mogą wiązać się z poważnym urazem głowy, kręgosłupa lub kończyn, a nawet śmiercią.

VIII. PRACE W SZKODLIWYCH WARUNKACH, W TYM W HAŁASIE, ZAPYLENIU, W OBECNOŚCI PROMIENIOWANIA I ATMOSFERZE GAZOWEJ

Dzieci nie mogą przebywać w środowisku o dużym natężeniu hałasu, w pomieszczeniach zapyłonych pyłami pochodzenia roślinnego, wykonywać czynności narażających je na kontakt z czynnikami biologicznymi (bakteriami, roztocami, pasożytami zwierzęcymi, grzybami). Zagrożeniem są też gazy spawalnicze i związane ze spawaniem promieniowanie.

Czynniki te mogą powodować uszkodzenie słuchu, wzroku, choroby zakaźne, alergiczne oraz zatrucia. Pracę w takich warunkach mogą wykonywać tylko osoby dorosłe, stosujące środki ochrony dróg oddechowych, wzroku i słuchu.

IX. PRACE ZWIĄZANE Z DŹWIGANIEM I PRZENOSZENIEM

Dzieci nie powinny wykonywać prac wymuszających długotrwałe przyjmowanie nienaturalnej pozycji ciała i dźwigać ciężkich przedmiotów.

Tego typu czynności, często powtarzane, mogą prowadzić do deformacji stawów i kości młodego organizmu, szczególnie narażony jest kręgosłup, a jego zwyrodnienia mogą okazać się nieodwracalne.

